

касније (од друге половине XIX века). Како примећује проф. Драган М. Стојановић, све до Вајмарског устава од 1919. год. није било значајнијег устава који би на плану људских права могао да се упореди са уставима либералне епохе и то пре свега заслугом правног позитивизма који је одбацио доктрину о недржавном, односно преддржавном пореклу људских права.

Док је у уставима неких европских држава друге половине XIX века чак и потпуно престало интересовање за проблем људских права и слобода (Француској и њеном Уставу од 1875. год. или Немачкој и њеном Уставу од 1871. год.), дотле је XX век донео преокрет у том погледу (нарочито после Првог светског рата) и то пре свега захваљујући победи идеја политичке и економске демократије, парламентаризма, солидарности, социјалне правде и др. Највеће заслуге за то припадају новонасталој Немачкој (Вајмарској) републици и њеном Уставу од 1919. год. који је био узор и прототип ондашње европске уставности. Овај Устав је изразио један нови поглед на људска права и слободе или, боље рећи, унео је социјалне и економске елементе у постојеће грађанско и индивидуалистичко схватање права и слобода. Тако је, поред класичних права и слобода, увео и нова социјална и економска права, као израз ширења и јачања социјалне и економске демократије. Ова нова права и слободе су произашле из једне нове доктрине или теорије о друштвеној солидарности и социјалној правди, али и нове и промењене улоге државе која уместо класне постаје све више социјална организација са развијеним социјалним функцијама. Таква социјална држава сада треба подједнако да брине за све грађане, да им омогући да имају једнаке шансе и могућности за остварење својих иницијатива и активности. Она је такође и позвана да у интересу правде и друштвене солидарности интервенише у друштвеном, односно привредном животу и односима и то тако што ће заштитити оне који су слабији и незаштићени. Вајмарски устав је знатно проширио и обогатио људска права и слободе јер је садржавао обиман одељак – Други део, под називом: „Основна права и дужности Немаца” али их је и изразио на нов начин који је значао напуштање старе индивидуалистичке концепције о правима и слободама. То пре свега важи за својину која више није свето и неограничено право, него добија и социјалну функцију због које обавезује свог титулара да њеним коришћењем доприноси општем интересу. Обимну материју људских права и слобода Устав систематизује у неколико одељака (по врстама права) и то на оне који се односе на појединца, друштвени живот, религију и верске заједнице образовање и школе и привредни живот. Поред већ